

Колечинцева Т. С., кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри природничо-наукової підготовки

*Херсонська державна морська академія
м. Херсон, Україна*

ТЕСТУВАННЯ ЯК МЕТОД ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Створення єдиного європейського простору вищої освіти потребує від сучасної української освіти підвищення якості навчання, підбір відповідних методик і способів контролю ефективності навчання. До найбільш популяризованих та пріоритетних способів перевірки та оцінки знань і вмінь здобувачів вищої освіти у світовій практиці відноситься тестування. Такий вид контролю викладач може використовувати протягом навчального року, отримувати об'єктивну картину досягнень здобувачів вищої освіти.

Доцільність застосування тестових методик контролю й оцінювання навчальних досягнень студентів з фізики ґрунтується на врахуванні таких основних їх переваг як більш висока об'єктивність; диференційованість оцінки, отриманої за результатами тестування; порівняно висока ефективність; можливість виявлення точності отриманого результату.

Крім того, до явних переваг тестів при здійсненні контролю можна віднести: можливість оперативного одержання інформації про ступінь засвоєння знань і вмінь; наочність у просуванні кожного до мети; значний потенціал для розвитку у студентів вмінь самоконтролю; можливість вчасно виявити напрямки коригування знань і вмінь здобувачів вищої освіти; підвищення їх мотивації за рахунок більш повної інформації про власні досягнення. Особливого значення такі переваги тестів набувають для такого предмету як фізика, зміст якого є основою для подальшого засвоєння спеціальних дисциплін.

Практика показує, що тестування як метод контролю може бути використаним для проведення попереднього, поточного і підсумкового контролю знань і вмінь студентів з фізики.

За К. Ігенкампом «Тестування – це метод педагогічної діагностики, за допомогою якого вибірка поведінки, що репрезентує передумови або результати навчального процесу. Повинна максимально відповідати принципам співставлення, об'єктивності, надійності, валідності виміру, повинна пройти обробку і інтерпретацію і бути готовою до використання у педагогічній практиці» [1]. Ми вважаємо, що тестування можна розглядати і як процес дослідження знань та вмінь з метою виявлення помилок і визначення відповідності між досягнутими результатами та запланованими у предметній галузі.

Щодо визначення поняття тест, то під тестом розуміємо систему завдань певного змісту, різного рівня складності, яка дозволяє ефективно оцінити рівень сформованих знань та вмінь здобувачів вищої освіти.

Тести можна класифікувати за: 1) процедурою створення: стандартизовані; нестандартизовані. 2) предметною областю застосування: монопредметні (перевірка знань та вмінь з одного предмету); поліпредметні (в якості складових елементів входять монопредметні тести); міжпредметні (побудовані для перевірки міжпредметних та надпредметних знань та вмінь). 3) метою використання: знання на початку навчання (тест вхідного контролю); знання, отримані у процесі навчання (поточне та рубіжне тестування); виявлення прогалин знань та вмінь (діагностичний тест); підсумкові знання (підсумковий тест). 4) навчальні тести; 5) тести-тренажери.

Залежно від оформлення поля відповіді фахівці розрізняють три класи тестових завдань: 1) відкриті – відповідь не задана ні тому, хто тестується, ні тому, хто перевіряє; 2) напівзакриті, у яких відповідь відома тільки обробнику; 3) закриті – відповідь задана і тому, хто тестується, і тому, хто обробляє результати тестування. Для забезпечення автоматизованого способу перевірки правильності відповідей, найбільш вдалою формою тестів є закрите тестування. Воно дає можливість закодувати відповідь і визначити ступінь її ідентичності до вірної.

Особливий інтерес для дослідження являло питання про класифікацію тестів відповідно до цілей навчання студентів фізики. В ході опрацювання літературних джерел було з'ясовано, що найбільш детально це питання висвітлено в роботі О. Чубарук [2], яка закриті тестові завдання (ТЗ) представляє у вигляді наступних видів: ТЗ на ідентифікацію (ототожнення, порівняння, уподібнення); альтернативні ТЗ; ТЗ, що передбачають вибір відповіді; ТЗ, що передбачають вибір відповіді на основі асоціації; ТЗ, що передбачають вибір відповіді на основі доповнення; ТЗ, що передбачають вибір відповіді на основі підстановки; ТЗ, що передбачають вибір відповіді розширення; ТЗ на встановлення зв'язку; ТЗ на перестановку; ТЗ на репрезентацію; ТЗ на групування; ТЗ на співставлення; ТЗ на узагальнення; ТЗ на оцінку інформації; ТЗ на завершення в поєднанні з альтернативним вибором; ТЗ на питання-відповіді; ТЗ на виправлення; ТЗ на трансформацію; ТЗ на розміщення; ТЗ на відновлення відповідностей; ТЗ множинного вибору; ТЗ, в яких назва поняття, частково її визначення та найхарактерніші ознаки представлені як завдання з множинним вибором [2]. Для нас така різноманітність форм закритих тестових завдань виявилась цінною з тих причин, що дає змогу урізноманітнити контрольні завдання для діагностування знань та вмінь студентів, деякі з перелічених можна створювати на платформи Moodle. Ми вважаємо, що такі види тестів доцільно застосовувати на заняттях з фізики, так як вони дають можливість виявляти не тільки рівень засвоєння нової інформа-

ції, а й контролювати зміни, що відбуваються у розвитку мислення та ціннісно-емоційної сфери здобувача вищої освіти.

Діяльність із розробки системи тестових завдань має відбуватись поетапно і включати: 1) визначення мети тестування і вибір підходів до складання тестів; 2) визначення рівнів складності тестових завдань для виявлення відповідних рівнів навчальних досягнень здобувачів вищої освіти; 3) дотримання етапів при створенні тестів: відбір змісту навчального матеріалу, рівень засвоєння якого буде перевірятися; складання тестових завдань для виявлення навчальних досягнень студентів, характерних для кожного з репродуктивного, конструктивно-варіативного та творчого рівнів компетентностей; апробація розроблених тестових завдань; аналіз результатів виконання тестових завдань студентами та корекція їх змісту; повторна апробація та врахування результатів застосування тестових завдань на практиці у остаточному варіанті їх змісту; стандартизація та унормування тестів; підготовка матеріалів для масового тестового контролю навчальних досягнень здобувачів вищої освіти.

Розробка процедури тестового контролю знань передбачає вибір найбільш раціональної структури тестових завдань. Ми зупинились на підході А.М. Майорова [2], який визначає структуру тесту таким чином: інструкція; текст завдання (питання); правильна відповідь.

Не зважаючи на те, що створення тесту є дуже копіткою роботою, тестові завдання не сприяють розвитку мови, не можна оцінити процес отримання кінцевого результату, тести використовуються обов'язково разом з іншими формами контролю, можна стверджувати, що тест має більш високу ступінь об'єктивності за рахунок стандартизації питань та відповідей, процедури проведення тесту та оцінювання.

Результати спостережень та анкетування за відношенням до тестування з фізики здобувачів вищої освіти Херсонської морської академії вказали на зацікавлене ставлення здобувачів вищої освіти до цієї процедури. Тестування є мотивуючим фактором, що активізує розумову діяльність студентів та їх позитивне відношення до контрольно-оцінювального етапу навчальної діяльності.

Література:

1. Игенкамп К. Педагогическая диагностика: перю с нем. М.: Педагогика, 1991. 240 с.
2. Майоров А. М. Мониторинг учебной эффективности // Школьные технологи. 2000. № 1. С. 96-131.
3. Тестове оцінювання на заняттях з української мови: теорія і практика : метод. посібник / [укладач О. В. Чубарук]. – Біла Церква, КОППОК, 2003. – 184 с.